

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

Raemond, Florimond de

Coloniae Agrippinae, 1655

VI. De Lutheranis, Anabaptistis, Calixtinis, & alijs haereticis qui in Polonia
stabulantur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

& in carcere visitatæ, etiã atque etiam obsecran-
te, ut in se descenderet, & ne corpus tantum suum,
verum etiam animam perditum iter, respondit
Palæologus: *Atqui iam non licet revocare gradum;*
innuens scilicet, viso iam rogo omnibusque ad sup-
plicium paratis, nimis seram reorum esse pœnitentiam.
Quibus celeriter ad Pontificem, mensuram
assidentem delatis, optimus Pontifex in carcerem
eum reduci iussit, in quo fidei suæ professionem
manu signavit; deinde in pegma sive theatrum pro-
ductus, errores suos publice ecuravit. Jesum Chri-
stum verum Dei filium esse confessus. Non tamen
statim vinculis solutus, sed honestæ custodiæ in-
clusus fuit Palæologus, quoad sinceri animi fidem
faceret; Corycæis appositis qui verba ipsius scrip-
ta, & mores quotidie diligenter obseruarent.
Quum vero postea in pristinam hæresin esset re-
lapsus, Pontifex ea de re certior factus, P. Tulcio
mandavit, ut assistente vno ex Inquisitoribus sine
ulla disputatione, Fidei ab eo exprimeret Con-
fessionem. Ingressus ad eum P. Tulcius, *Responde,*
inquit, *Palæologe, quid credas de hu qua sibi Pontifici*
Dei in terris Vicarij iussu propositurus sum, simplici
nec est ut tuam eloquentiam et tam Græcæ quam La-
tina lingua peritiã hic ostentes. Quamvis ergo ille
in singulis multa adhiberet verborum diverticu-
la, tamen simpliciter tandem respondere coactus,
hæreseos reus peractus, & eodem, quo laponeses
reguli in urbem venerant, die extremo supplicio
affectus & combustus est.

VI. Porro ex omnibus scētis quibus scæter Po-
lonia, post Trinitarios, præcipuas partes obtinent
Lutherani, in magna præsertim Polonia, Pomerania,
Litvonia ac Prussia, & imprimis Dantisci, El-
bingæ, Conigsbergæ: quibus tamen omnibus lo-
cis non desunt magno numero Catholici, ut &
Collegia seu Gymnasia erudiendæ iuventuti di-
cata. Cardinalis quidem Baccorius ijs in locis de-
gens, subditos tuos in Catholica religione, quoad
vixit, sedulo retinuit. Interim *Caluinista*, infelici
Lutheranorum hostes, Dantisci præsertim, Cracou-
iæ, Posnaniz, & Vlnæ, tanta fecunditate suc-
crescunt, ut mox prævalituri videantur. *Anabap-*
tistarum vero magna est circa Dantiscum, ut & in
suburbij, necnon in Silesiæ finibus, itemque in
Palatinatu Sira diensi, & circa Cracouiam multi-
tudo: Lublino vero ijdem publico religionis suæ
exercitio gaudent. Existant enim omnibus multi
quotidie a Societatis Iesu Patribus ad Catholi-
cæ Ecclesiæ reducantur. Henrici III. regis tē-

pote mira erat in Poloniæ regno Calvinistarum
paucitas; nec vllum eis concessum erat religionis
exercitium, nisi in ædibus Procerum quorundam
privatis: quibus tamen postea quamplurimi (ut
natura hominum novitatis est avida) sese adiun-
xerunt. Magnus quoque ibi est *Calixtinorum* nu-
merus, Joannis Hussij progenies: qui in armis suis,
vexillis & vestibus Calicem præferunt. Echi qui-
dem Cardinalem Hosium, tanti viri fama & existi-
matione moti, è Tridentino Concilio redeuntem
interpellarunt, ut in Eucharistiæ communione u-
sus utriusque speciei sibi concederetur: id si fieret,
in reliquis lubenter sese Catholicæ Ecclesiæ legi-
bus obtemperaturos. Cæterum Cardinalis multis
rationibus demonstravit, *has artes esse diaboli, hoc*
*modo aditum sibi aperire conantis, ut semel admis-
sus, tã-
to facilius postea omnia repagula quibus hæcenus Roma-
na Ecclesia unitas munita mansit, perfringat. Ecclesia us-
sæque esse, in ijs qua curis divini non sunt, mutare ali-
quid aut dispensare, non vero nationi alicui particulari*
licere quidquam his de rebus suo arbitrari statuere: a-
lioqui Dei regnum multiceps fore monstrum. Joveniun-
tur etiam ibidem *Adamita*, *Fraticelli*, & aliæ obscu-
ræ & infames scētæ; verum æque omnium odio &
contempnæ exagitatæ. De impijs vero *Judeis* quid
commemorem quorum & incredibilis in toto re-
gno fuit numerus, & maximæ divitiæ, ab eo tem-
pore quo Casimirus rex Judææ cuiusdam, Hestis
nomine, amore fascipatus, univærſæ illi genti
liberum toto regno commorandi domicilium &
negotandi facultatem indulſit. Indigna sane res
est, illis Dei homicidis & crucifixoribus inter
Christianos plus favoris præstari quam inter ipsos
Musulmannos sive Turcas, quibus illi tam inuisi
sunt, ut nullum Judæum in scētam suam admittant
priusquam Christianorum more baptizatus; & à
peccatis lotus sit & purgatus. Quin etiam si Tur-
ca aliquis insigne cui velit facere convicium, sic
eum compellat, *Brochisoni*, id est, Abi Judæe. Non
colloquio, non salutatione eos dignantur. Et sicut
illi apud nos circulis flavi coloris, sic apud
Turcas eiusdem coloris pileis discernuntur. Hu-
ius vero introductæ consuetudinis sequens occa-
sio memoratur. Bassa quidam Pera Constanti-
nopolim trajiciens, quam forte fortuna Judæum
obvium habuisset, vestitu nihil à reliquis dif-
ferentem, humiliter ab eo salutatus, vicissim
inclinato capite, ut Turcarum mos est, ho-
minem resalutavit. Quum vero postea com-
perisset Judæum illum fuisse, supra modum indig-

natus quadrantum eius generis homini honorem exhibuisset, statim ministris suis aliquot ablegauit, qui miserum illum fistuario depecterent; deinde à Sultano idem Basia Edictum impetrauit, quo iubetur, vt omnes Iudæi posthac flauii coloris pileum ferrent: id quod hæcenus diligenter fuit obseruatum. Sunt etiam sub Poloniz regum imperio quædam *Turcarum & Tartarorum* Horde, vt vocare solent, ad Boristhenis ripam habitantes, & Mahumetanam legem obseruantes. Omnibus his alia pax est: & per magistrarum licet cuique quamcumque velit viam insistere, siue eam quæ ad paradysum, siue eam quæ ad infernum ducit. Ex his quæ hæcenus dicta sunt, Lector amplissimi & potentissimi Poloniz regni, post Lutheranam exortam hæresin miserabilem in modum distrahi ac deformari, statim facile poterit cognoscere. Meo quidem iudicio, id florentissimo quondam regno plurimum detrimenti attulit, quod Nobilitas filios tam litterarum & linguarum discendiarum, quam peritiæ in rebus bellicis comparandæ causâ, ad exterâs, adeoque hæresin etiam infectas regiones mittere non veretur: immo nulla eis religio est filios suos regijs Oratoribus, qui Constantinopoli agunt, comites adiungere, vnde facile cogitari potest quam boni Christiani domum reuertantur. Mortuo ad A. 1571. Nonis Julij Sigismundo Augusto, ex lagellonica stirpe Rege vltimo, tam Poloniz quam Lithuaniz Palatini & Castellani, quorum alij Lutheri, alij Zuinglij, alij Blandratæ, alij Serueci alij Caluini, alij denique aliorum opiniones sectabantur, *comitia indixerunt, vs in ijs non tantum permotum tolerantia, verum etiam publica lege conscientijs liberas & pax cuiusque religioni concederetur.* Ac quamuis reliqui proceres, Ecclesiastici imprimis his conatibus acriter sese opponerent; illi nihilominus peruicerunt, vt publico Edicto frænum conscientijs ac omnis generis religionibus fuerit permissum: quod postea etiam Henricus II. quum regno inauguraretur, iuramento confirmauit, his verbis: *Inter dissidentes de religione pacem manu tenebimus; vt & sequentes Reges: quod quidem Edictum tot tamque diuersas sectas & hæreses in regnum inuexit, vt eius perurgandi vix vlla spes sit. Vix in regnum venerat Henricus, quum statim Aciani, Trithemiti, Samofatenciani, & alij eius farina homines supplicem illi libellum obtulerunt, quo sibi tam-*

quam veris Christianis, & quorum doctrina primitiua Ecclesiæ examusim congrueret, vt iactabant, religionis suæ exercitium permitti flagrabant. Quod quidem rex & promisit, & quam petebant conscientie libertatem concessit. Non facile quisquam dixerit quantæ inde tubæ & confusiones enaræ, & quam deformia & portentosa hæreson monstra sint exorta: quum sibi vel quisque deum fingeret, vel primi qui occurrerat fanatici & ad gustum loquentis doctoris opinioniones amplecteretur. O infelicem quiduis credendi licentiam! E contra deo optatissimam illam libertatem, quæ homo in ijs quæ ad Fidem pertinent, se suamque voluntatem & intellectum in seruitutem tradit, & eius subijcit legibus, quæ infallibili Dei promisso, errare non potest. Quin etiam ipsi Noui Euangelici Lutherani & Caluinistæ, Anno M. D. LXXXIII. regi supplicarunt, vt *diabolicam illam legem* (sic enim merito eam appellabant, quæ absurdissimis & maxime impijs quas humanum comminisci potest ingenium, opinionibus libertatem & impunitatem præstabat) abolere vellent. Idem vt in Lithuania faceret. Violanus Stephanum Regem Henrici successorem libello quodam obsecrat, vbi rem ait in eo statum esse, vt nisi quamprimum remedium afferatur, tot in Lithuania religiones quor oppida & pagi futuri sint Edictis certe illis de religionis libertate publicatis, statim Biblia, vt à Budozo, *Ebionitarum in Lithuania* parente, versa fuerant, typis impressa & divulgata sunt: quo nec Marcion, nec Lutherus, nec vllus fere vquam hæresiarcha audacior fuit atque impudentior, vt qui Euangeliorum peruerterit ordinem, quamplurima Scripturæ loca mutilârit, trunçarit, addiderit, demserit quidquid visum fuit: sic vt viginti sex loca ad hæresin suam, nempe Iesum Christum ab æterno Deum non esse, probandam accommodarit. Zeronichius Anabaptistarum doctor in suis Dialogis hominis huius errores, falsitates & blasphemias ad longum enumerat: quos equidem non sine horrore legi. O misera Polonia! (cum Re- scio exclamare lubet) quæ tam feram bestiam alere sustinuiti.